

D'UNA OBRERA A UNA SENYORA
QUE ES DEDICA A FER CONFERÈNCIES
PARLANT DE L'EMANCIPACIÓ DE LA DONA

Distingida senyora,

Desitjaria que quan rebés aquesta carta la seva salut fos magnífica, com per ara ho és la meva (toco fusta), perquè no tinc res en contra de vostè concretament, i m'agradaria també que em cregués quan li dic que no li vull mal, i si li diré algunes coses desagradables és perquè crec que són veritat i res més.

Començaré per dir-li que vostè em sembla una beneita, i perdoni. No li dic beneita amb la intenció d'ofendre-la, no sé si m'entén; vull dir que quan vostè parla no se li veu mala intenció. Més aviat és que no hi toca.

M'explicaré. Un dia vaig venir a una conferència de vostè, i va dir unes quantes coses que em van deixar bocabadada. La primera part de la conferència tractava del tema següent: com ho ha de fer la dona per combinar la seva missió de mare amb la seva vida professional. Em van venir ganes de posar-me a riure, però no ho vaig fer, és clar. Sembla que allò que a mi em feia tanta gràcia, a les senyores que l'escoltaven no els en feia gens. Trobaven, pel que es veu, que era un problema gros, i que algú, no sé si vostè, hi havia de trobar solució.

Solució, diu? Li explicaré de seguida la solució que algú va trobar per a mi. De tot el meu record, sempre he fet una feina o altra. Així que vaig ser capaç d'aguantar una galleda plena d'aigua, vaig començar a fer viatges a la font. A mesura que anava creixent, la galleda arribava més plena d'aigua, i jo arribava amb el vestit menys mullat. De feines de casa, les que vulgui. Però no es pensi que les feia de grat; les feia perquè no em tocava altre remei, perquè la mare es posava a cridar com una fera si m'esquitllava, i perquè si m'atrapaven gandulejant, algú, el pare o la mare o l'àvia, em clavava un mastegot. Així que, quan vaig fer els dotze anys, que ja semblava que en tingués setze, la mare va dir al capatàs de la fàbrica que en tenia catorze, i ell va fer els ulls grossos i vaig entrar a treballar. Li he de dir que, comparat amb tot el que em tocava fer a casa, amb tota la caterva de petits, que no hi ha qui els aguant, allò de treballar a la fàbrica va ser glòria. Bé, li estalviaré els detalls, que tampoc no tenen res d'original. Als disset anys em vaig casar. I llavors vam quedar que, provisionalment, seguiria treballant un any o dos i que així que ell guanyés prou jo deixaria de treballar. Només li he de dir que tinc cinquanta anys i ell encara no ha guanyat prou perquè jo deixi de treballar. Que com he conjuminat la meva missió de mare amb la meva vida professional? Doncs igual que la meva mare i la meva àvia i la meva besàvia. És un sistema molt senzill, i es veu que dona molt bon resultat perquè encara dura, i segons diuen fa tres segles que va començar.

El sistema consisteix en el següent: Quan ets a la fàbrica, fas la feina de la fàbrica, i quan ets a casa, fas la feina de la casa. De la feina de la fàbrica se'n diu *jornada laboral*, i de la feina de casa, *sus labores*. Fer-ho al revés no aniria bé: fer a la fàbrica la feina de casa, i a casa la de la fàbrica. No sé si algú ho ha provat, però jo no li ho aconsellaria. D'aquesta manera, vull dir de la primera que li he explicat, les dues activitats, allò de la *missió* i la professió, queden perfectament conjuntades.

És clar; si em permet fincar-me allí on no em demanen, li diré que el que els passa a les senyores que no tenen aquests problemes entre professió i feina casolana és que es poden passar d'una de les dues o de les dues alhora. Perquè, i permeti'm que li ho

digui, i no s'enfadi, la feina no es fa mai a les hores que queden lliures, com semblen exigir aquestes senyores que parlen de la professió; la feina es fa i en paus, i això de les hores lliures és, com si diguéssim, una broma.

I ara ve la segona part de la història. Es pensa que no me n'adono? Ho sé perfectament, que m'ha tocat la pitjor part. Tothom m'ha pres el pèl, i ara només em faltava vostè. En una de les seves conferències vaig sentir-li dir que les dones ens hem d'unir contra els homes. Ja m'agrada. Sobretot si al rengle dels homes hi ha el capatàs de la fàbrica. Pel que fa al meu home, què vol que li digui? Ho ha tingut tot en contra, només faltaria que m'hi posés jo. Crida molt a casa, però és a l'únic lloc que pot cridar. No m'ajuda a portar el cabàs quan vaig a comprar al veïnat. Però no veu que aquests mitjacerilles del veïnat li dirien *sarasa* si m'ajudava a portar el cabàs? Quan un és advocat de fama, fa molt elegant portar els paquets de la senyora; però al meu barri no ha arribat encara aquesta moda.

I quant a això de la unió de les dones, amb qui vol que m'uneixi, senyora? Amb vostè, mira, potser encara. Se la veu de bona fe, Però li ho diré. Jo vaig fer una temporada de minyona de servei —li ho regalo— i mai no vaig poder descobrir que la meva senyora i jo tinguéssim res en comú a reclamar. Li diré que era pitjor que el capatàs de la fàbrica. Oh, no! No és que em donés maltractes, res d'això. Es feia un tip de regalar-me les sabates que li sobraven, els vestit que li sobraven. M'anava molt bé: tots els nebots anaven vestits de ca la senyora. El que vull dir-li és que no tenia res a veure amb mi. Quan em feia un discurs, era com un d'aquests discursos que fan per la ràdio, que mai no saps ben bé què diuen.

A més, no ho sé. Potser soc malpensada. Però sempre que veig totes aquestes senyorasses que surten retratades a *¡Hola!* i a *Garbo* i tot això, sempre em sembla que aquestes senyorasses s'ho passen molt bé i que no tenen ganes d'unir-se amb mi per res. Vostè què troba?

Sí, ja ho sé que vostè va dir-ho a la conferència, que totes aquestes senyores de la noblesa i la burgesia no són ningú, i que comparades amb els seus marits són un zero a l'esquerra. Però, què vol que li digui? Tenen un aire de passar-s'ho bé, totes enjoiades, amb aquells vestits magnífics. S'hi ha fixat, que sempre riuen en els retrats? Potser dissimulen, però jo no ho diria. I vostè creu que si jo anés a trobar una d'aquestes senyores tan enjoiades i li digués: "D'acord, estic disposada a lluitar al teu costat", vol dir que m'entendria?

El resultat és que jo no ho veig gens clar, això que vostè demana, aquest acte de solidaritat que canviaria el destí de la dona. Vol dir que no és per un altre camí que ens ho hem d'emprendre?

Maria Aurèlia Capmany, *Cartes impertinents de dona a dona*, 1980